

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii»

in
Blas.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blas 25 Maiú 1901.

Numérul 21.

Pentru limbă.

Numérul din urmă a foii comita-
tului nostru, cuprinde o notiță, care
deși póte neînsemnată în sine, privită
mai de aproape merită atâta importanță,
cât să n'o lăsăm nu mai așa, făr de
nici o vorbă.

Cu prilejul morții regretatului
protopop al Aiudului, Aron Boeriú, fa-
milia a tipărit usitatele necrológe la o
tipografie de acolo. După datină, locul
imprimării a fost trecut cu următoarele
cuvinte: „Tipografie societate pe acții
în Aiud.“ Aceste câteva cuvinte, ti-
părite în românesce, au fost de ajuns,
să invenineze pe acționarii numitului
institut tipografic și să scóle în capul
directorului o furtună caniculară.

Nu avem date aménunțite despre
cértă iscată între acționari și director,
putem presupune înse ce s'a întâmplat
din „nyilatkozat“-ul publicat de numitul
director în nrl 40 din 19 crt. a foii
„Közérdek“.

Étä ce declară dl Lázár István,
directorul aceluí institut:

„Pe necrológele de dto 17 crt. ale re-
pansatului protopop gr. cat. Aron Boeriú,
edate în limba română, imprimarea (impres-
sziuma) tipografiei și papetăriei soc. pe acții, s'a
cules și tipărit în traducere românescă. Ca di-
rectorul numitei societăți, declar spre linis-
cirea tuturor acelor, *carî împreună cu mine
s'au scandalisat pe dreptul pentru acest lucru, că
traducerea de pe unguresce a locului imprimării
pe o limbă străină s'a întâmplat fără scirea
subscrierului și a conducătorului, și a fost o
greșelă a culegătorului. Inmediat am și
dispus, ca ast fel de greșeli să nu mai
obvină. — Lázár István“.*

Înainte de ce am merge înainte,
deklarăm, că sublinierile noi le-am
făcut.

Să ne dăm samă ce se cuprinde
în declarația de mai sus.

Va recunósce ori cine, că „scan-
dalisarea“ Aiudenilor cuprinde o bună
dosă de desprețuire a limbei ro-
mâne. În un comitat, în care sdrobi-
tórea maioritătea a locuitorilor sînt
români, conlocuitorii magiari se scan-
daliséză, dacă pe un product tipografic
să pune locul imprimării în limba
română.

Ce însamnă scandalisarea acésta alt
ceva, de cât că e ceva dejositor, a te și

esprima în limba acésta. Chiar faptul,
că dl director s'a vėđut nevoit să deie o
declarație publică, ne arată în deplină
lumină turburarea, ce a pricinuit acésta
greșală a culegătorului tipograf.

Dar bine dlor de la Aiud, chiar
atâta rău face limba noastră, ori póte
așa de încultă e, e așa de barbară,
așa de „străină“, cât vi-e teamă, că
n'o pricepe nime? Saú dór vė temeți,
că prin faptul pomenit mai sus, s'a
primejduit limba dvóstră, ridicându-se
limba românescă în paguba celei ma-
giare?

Nu fiți așa de timiđi! Étä de
pildă „Poporul“, scie tótă lumea, că
să edă spre a îndulci pe sėlbaticii
români față de părintescul guvern și
cultă literatură magiară, și cu tóte
acestea redacția și administrația e în
„Budapesta“ și se tipăresce în „tipo-
grafia Franklin-társulat“. Mai am
înaintea mea o altă carte românescă,
e tipărită tot în capitală, în „tipografia
lui Robert Lampel (Wodianer și fi)“,
vedeți, aici și firma e tradusă în ro-
mânesce, și cu tóte acestea țara stă,
și din 1900, data tipării, nu s'a
prăpădit nici un magiar. Am o carte
românescă tipărită în Berlin „tipografia
A. Schulze“, nu scim ca tipograful să se fi
valahisat pentru aceea, nici să fi produs
o furtună de scandalisări, după cum
se vede, că s'a întâmplat la Dvóstre.

Unde vreți să ajungeți cultivând
acest spirit extrem de șovinist? Nu-i
destul, că detentorii puterii de stat
ne asupresc, că pentru noi să croiesc
legi escepționale, că la tot pașul sîntem
suspicionați și urmăriți, vė grăbiți să
ne șicanăți mereú, chiar și în viața
privată? Cu ce scop?

Ziaristica română și inteligența
noastră peste tot, înaintea Dvóstre nu
face alt ceva de cât agitéză. Dar
cine sînt aceia, cari mereú o sgândără
și o neliniștesc, nu sînteți tot Dvóstre,
cari de multă iubire ce ne păstrați,
ați dori să nu mai fim?

Sînt triste aparițiunile acestea și
ingrijitor spiritul, ce ve nisuiți a-l des-
volta și ține viú în poporul ma-
giar. Dacă Dvóstre o faceți acésta,
cari trăiți în mijlocul românilor și
din sudórea lui, ce se așteptăm de la
aceia, cari nu ne cunosc, de cât ca
memorandiști și revoluționari?

Nu zicem să vė desprețuiți limba,
nici să vi-o renegați, păstrați-o și

cultivați-o, căci e cel mai scump dar,
ce-l avem de la cel ce ne-a zidit;
dar un lucru vė rugăm, nu desprețuiți
nici limba altor neamuri și dați-i cin-
stea ce o merită.

Pentru noi întimplarea acésta încă
e de ceva folos. Prea ne-am dat
a fi complesanți cu tótă lumea, a
ciripi în limbi străine, numai să ne
căștigăm simpatii.

E cinstit și lucrul acesta, când
se face între cei ce staú pe aceia-și
tréptă de cultură. Celor mai mulți in-
se li-se pare, că o facem acésta nesoco-
tindu-ne limba noastră și neafându-o
potrivită pentru usul comun.

Ni-e cunoscută tuturor lupta in-
cordată, ce se duce în cealaltă parte
a monarhiei, pe tema chestiunii de
limbă. Nu dorim estremele recoman-
dând acésta luptă, ținem înse să re-
amintim vechiul adagiú, că poporul
românesc tot de una pentru limbă s'a
luptat mai adese și că „limba, țara
... : vorbe sfinte la strămoși erau!“

Dacă alții își iubesc și prețuesc
limba, în care sînt crescuți, noi de ce
ne-am desprețui-o și pentru ce nu i-am
da importanța, ce o merită?

Acțiunea trebuie să nască reacțiune!

Lupta în comitate. — Ni-se ofere din
noú plăcuta ocaziune, de a înregistra o bār-
bătescă luptă, purtată de bravii români de
la Brașov, contra șovinismului magiar in-
tolerant.

E vorba de cunoscuta circulară a se-
cuilor din comitatul Treiscaunelor, prin care
s'a cerut abrogarea legii de naționalitate.

Congregația a decis, trecerea la ordinea
zilei. Români nu s'au îndestulit cu acésta,
ci au pledat pentru respingerea ei, cerénd
prin graiul dlui Dr. Aurel Murėgan, ca adu-
narea generală să respingă și repróbe repre-
sentatiunea comitatului Treiscaune, fiind că
este îndreptată în contra libertății, a drep-
tului de limbă și a egalei îndreptări a
popórelor neagiare din statul ungar.

Propunerea acésta a fost sprijinită cu
puternice argumente de membrii Lengher și
Goldiș.

Accentuăm, ceea ce am spus și de
altă dată, că e de mare importanță, ca
Români să lucre într'acolo, să-și asigure
cât de multe locuri în congregațiunile co-
mitatense, și la adunările generale să se
presinte cu toții, spre a apăra interesele
mai înalte ale populațiunii române din
comitat.

O întrebare. — În nrul 34. al foii „Deșteptarea“ din Cernăuți, în rubrica scriilor „tinerimea română teologică“ publică o informație, pentru care „redacția nu primește răspunderea.“ Credem, că e destul de interesantă informația aceasta, ca ea să merite a fi reprodusă. Eă-o:

Serbarea din Graț. În numărul ultim al „Deșteptării“, tinerii români de la facultățile lumene declară, că la serbarea din Graț vor fi reprezentați numai ei; declarațiunea e sinceră și modestă și tocmai această ne bucură, scind din care parte bate vântul; dacă e înse adevărat, că la mormintul regretatului Candrea va celebra un preot gr.-unit, ceea ce nici nu contestăm, după informațiunea primită, apoi putem fi și noi liniștiți cu reprezentanța tinerilor de la facultățile lumene. Ce ne privesce pe noi tinerii români de la facultatea teologică, Vă declarăm, dacă versiunea e adevărată, următoarele: biserica, școala și neamul în sinul nostru una sînt, formând tîria unei trinități pămîntesei — și pe această trebuie să ne-o apărăm fără prihană în făptura sa, să o cultivăm, căci prin ea existăm și prin noi există ea și când vermele corupțiunii ar pătrunde în această tîrie, deschis va fi drumul perirei. O datorință morală îi impune acuma fie cărui creștin ortodox de națiune română a sprijini și întări această treime; de voiți a urma acestui principiu sfînt, Vă stăm cu brațele deschise.

Tinerimea rom. teologică.

Dorind o mică lămurire, ne luăm voe a pune următoarea întrebare „tinerimei române teologice“:

Cred dlor, că prin unirea românilor cu Roma s'a primejduit neamul românesc, s'a periclitat școala și biserica românească?

Cred, că prin ea s'a deschis drumul la corupțiune și s'a făcut începutul perirei Românilor?

Ne place a crede, că informația din „Deșteptarea“ s'a conceput prea pripit, căci altcum ea ar dovedi o slabă cunoștință a istoriei printre membrii tinerimei teologice din Cernăuți. Și dnii Dr. Popovici și Dr. Barbu, ar pute grăbi în ajutorul confrăților lor, spre a feri de o așa mare pată universitatea, unde și dlor a luat doctoratul în teologie.

Sau dora așa se propune și în Cernăuți istoria?

E bine să se știe și acesta, spre „a pute restabili responsabilitățile“, când va mai fi vorba de aceea, că cine propagă desbinarea printre Români.

De la sinode. — La 16 Maiu a. c. ni-se scrie, că s'a ținut sinodul protopopesc din districtul Roșiei-montane în parochia Roșia. Din cele comunicate publicăm la locul acesta următoarele: La finea serviciului divin s'a ridicat parastas pentru adurmitul Timoteiu Cipariu, filologul distins și fostul preposit în Capitulul mitrop. de Alba-Iulia și Făgăraș, fiind atunci ziua M. Timotei. M. On. Radu Jantea, preotul din Sohodol, a declamat o poezie proprie în memoria eruditului bărbat al bisericii și națiunii noastre. La ceremoniile din s. biserică a asistat popor numeros, între cari St. Dnă Eufemia v. d. Caian, zelosa sprijinitore a reuniunii femeilor rom. din Roșia, a cărei activitate se vedește frumos prin podoba internă a bisericii noastre de acolo. Remarcăm cu plăcere datele statistice, comunicate sinodului prin protopopul tractual. Pentru publicul mare românesc sînt de in-

teres netăgăduit ast fel de date, mai ales urmând a fi publicate în mod general și sistematic. Lăsăm să urmeze aci tabloul comparativ între stările din 1890 și 1900:

Anul 1890:	Anul 1900:	
suflete 11,621	12,595	spor 974.
pruncul. la școală 1,276	1,560	> 284.

Din aceștia aș frecventat școala în 1900 numai 381 fiefiori și 318 fete. Aș rămas fără instrucție cu totul 861.

Aș frecventat școle gr. cat. 273 fiefiori și 162 fete; școle de alt caracter 95 fiefiori și 147 fete; er școle din afară de district 13 fiefiori și 9 fete.

Cununii aș fost în 1890 cu totul 107, pe când în 1900 numai 98. Din acestea s'aș celebrat 80 în biserici gr. cat., 16 în oratorii acatolice, er 2 numai înaintea matriculantului civil (Corna).

Preoțimea și învățătorimea tractuală, întrunită apoi la casa ospitală a parochului Ioan Mafor, a petrecut câte-va momente între discuții interesante din câmpul păstoririi sufletese și a învățămîntului poporal.

Revistă politică.

Afaceri interne. Delegațiunile monarhicele noastre chiar acum sînt întrunite în Viena. Delegațiunea austriacă a ales președinte pe prințul Lobkowitz, er cea ungară pe contele Szapary. Marți amindoue delegațiunile aș fost primite de Maestatea Sa, care la vorbirea de salutare a pomenit cu regret de mórtea regelui Italiei și a reginei Angliei. A spus, că raporturile cu tóte statele, și

Feuilleton.

ZECE MAIÜ.

În ziua cea sfîntă și mare
La zece ale lunei lui Maiü,
Se vede-o ciudat' arătare
Pe-un deal de la Plevna, pe-un plaiü.

Când zorile 'ncep să s'arete
Acolo 'n tăcutele vîi,
Din grópă ies mórtele cete,
De-apururi jălfiü flăcäi.

Striviüți și cu mánile rupte
Și gulbeni ca 'n jálnicul loc
În ziua sêlbaticiei lupte
Când băieüți periserä 'n foc.

Fac rötä, și-o rugä murmurä
Er Valter și Șonü și toü
Mai marü ce 'n frunte cădurä
Stäü jálnicü acolo 'ntre soü.

De-odatä ei capul ridicä
Däü chiot și 'n zare privese
Spre țara din care ieșirä,
Spre scumpul pämînt românesc —

Și-ascullä, căci tunul azi cäntä
Departe 'n rübitul pämînt,
Puternic ca 'n ziua luptärii,
Dar alt fel de cäntec mäi sfînt.

Și-ascullä . . . er țara-i departe
Sînt dealuri la mijloc, și vâi,
Și riul cel mare-i departe
De mame pe bičü flăcäi.

Ce spun ei în șópte pe vremea
Ce-ascullä cäntarea de tun
Eü nu sciü, căci nimeni nu póte
Pe morüți sä-i audä ce spun.

Dar sciü că se rógä, sîrmanü:
„Noi liberi pe voi v'am făcut
Er Tatül din cer sä vë aibä
De-apururi sub sfîntul sëü scut!“

(„Albina“).

G. Coșbuc.

Flórea de lotos.*)

(Legendä indicä de Enric Sienkiewicz).

Într'o nópte frumósä cu lunä plinä, se trezi marele și înțeleptul Krișna dintr'o visare lungä și profundä, și își gräi ast fel:

„Pänä acum am vëdüt în om cea mäi frumósä creațiune a pämîntului; dar trebuie sä mărturisesc, că a fost o rätäcire. De aici vëd eu flórea de lotos, legämându-se în vîntul de nópte — cât de tare întrece ea în frumșetä pe tóte rivalele sale! Foile ei s'aü deschis în razele de argint ale astrului noptii, și eu nu-mi pot lua ochii de la ele. Nu, nu există nimic asemenea“, adause el cu un suspin, și ea și când ar fi luat o hotărîre momentanä, continuä:

„De ce sä nu creez o ființă, care sä fie pentru ómeni ceea ce e lotosul pentru flori? Da, așa sä fie spre bucuria tuturor viețuitórelor de pe pämînt! Lotos, prefä-te într'o feciörä neasemuitä și aparü în fața mea!“

În aceeași clipä unda se cutremurä, ca și când ar fi atins-o aripa unei rîndunele; nóptea se făcu mäi luminósä, luna străluci în luminä mäi viuä, cäntecul pasërilor de nópte sunä mäi vesel; apoi totul se făcu er

*) O specie de nufër. (Nelumbium speciosum W.)

„APA MINERALÄ (AMARÄ) FRANCISC IOSIF“

este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

special cu puterile aliate, sînt din cele mai intime și amicale, astfel că e speranță pentru menținerea și mai departe a păcii. Împăratul-rege a făcut amintire și de partea neînsemnată, ce a luat monarhia noastră în turburările din China și a încheiat spunînd, că cheltuielile ministeriului de război sînt cât se poate de restrinse. Dorește delegațiunilor deplin succes.

După primirea fie cărei delegațiuni Maestatea Sa a adresat câteva cuvinte fie cărui delegat. Deosebită atențiune a dat delegațiilor cehi, zicînd lui dr. Stransky, că cunoșce durințele poporului ceh, trebuie înse mult tact la rezolvirea lor și a promis că în curînd va visita Praga.

România. Cercurile politice din Bucuresci țin ca sigur, că în Septembrie regele George al Greciei, împreună cu soția sa merge să cerceteze familia regală română în capitala țării. Scopul vizitării, pe cum se spune, va fi ca de o parte domnitoriul Greciei să reîntorcă regelui Carol visita, ce acesta împeună cu regina Elisabeta i-au făcut-o pe naea curții regale din Atena (considerându-se naea de teritoriū grecesc  r de altă parte ca să încheie alianță cu România pentru apărarea intereselor românești și grecești în Macedonia în contra resvrătirilor slave.

Spania. Turburările spaniole p re r  că se liniștesc și guvernul a și dispus ridicarea stării de asediū de la Barcelona și Sevilla. Acum însă cu ocaziunea alegerilor de deputați, frecările s'au reinceput. În mai multe orașe po-

porațiunea s'a răsculat, aș  c t a trebuit să interveni gendarmeria folosindu-se de arme. Urmarea a fos, că mai mulți inși a  r mas morți, și mai mulți încă răniți. Din alegeri, cu majoritatea covirșitoare a  eșit liberaliș.

Bulgaria. Incurc turile, în câte a ajuns Bulgaria în timpul din urmă, t te a  fost puse la cale de liga macedo-bulgar . Deținendu-i-se p limașul președinte, Saraffov, se credea, că activității ligei ii s'a pus capet. Guvernul bulgar inșe nu peste mult se convinse, că ligă e un dușman cu mult mai puternic, de cum se susținea. de aceea a intrat în pertractări cu noul președinte Stoian Mihailov, și în urmă s'a făcut un compromis între guvern și între ligă. În virtutea aceluia, guvernul bulgar mijlocesce de la P rt  unele imbun t iri în Macedonia, pentru ce liga în schimb promite, că va absta de la agitațiunii ulterioare și va am na meetingul conchemat pe Iunie în Sofia.

Sc p nd de ligă, deși nu cu multă onóre, Bulgarii a  cădut într'alt  incurcătură. O comisiune esmis  din partea sobraniei, a hotări s  pună sub acus  pe toți ministrii fostului cabinet Ivančov, afară de Papricov actualul ministru de război, pentu abuzurile, ce le a  comis în procurarea de vag ne. Că invoi-se-va sobrania la începerea acestui proces monstru, fără păreche în analele parlamentarismului nu e sigur. Sigur este faptul, că Bulgarii ne put nd face altcum ca lumea să vorbéscă despre ei fac scandale.

Rusia. O scire sc rta sosit  prin Paris vestesce, că țarul e aplicat a introduce în Rusia constituția, compusă la vremea sa de Loris Melikov. Studentii, cari pentru turburările inscenate mai azi primăvară a  fost inrolați în armată, vor fi în sc rta vreme eliberați.

S rbia. Nu din plăcere, ci fiind că s'a făcut larmă mare despre scandalul de la curtea din Belgrad, inșem m și noi ca simpli croniciari f pta din c stiune. Văduva de odinioară Draga, acum regină a S rbiei, deja de vre-o 9 luni incepu a da de scire urbi et orbi, că mare bucurie așt pt  pe rege, întru c t va av  succesor. Pe tema acésta, nici n'a voit să iea parte la excursii prin țară, ba a făcut pe soțul său să aducă vestea imbucurătoare și la cunoșciunța parlamentului, mai apoi la schimbarea constituției, în virtutea căreia, moștenirea tronului trece la următorii direcți ai regelui Alexandru, fie aceia fii ori fice. Timpul trecea și acum se aștepta n scerea noului moștenitor de tron. S'a invitat țarul ca naș, s'a alarmat opinia publică, și c ndu-i la adecă totul a fost după unui o sinam gire, după alții o înșelăciune. Sinam gire zic medicii cheamați pentru vizitarea reginei din Paris, Viena, Bucuresci și Petersburg, întru c t regina suferă de un morb, care atât ei, c t și celor din jur le a putut pune în minte ideea stării binecuvintate. Înșelăciune zic alții, mai mult rău voitori, întru c t regina ar fi voit să adopteze în taină fiul, ce av  să se nască surorii sale. Concluziunea la t te acestea e că regele s'a mai lovit o dată cu capul de prag,  r  regina pl nge nem ng iat .

linisce . . . și minunea se ef ptui: flórea de lotos apăru în fața lui Krișna în chip de om.

Zeul era inc ntat.

„Tu fuseși flórea lacului; fi de aici înainte flórea g ndurilor mele și gr tesce!”

Și feci ra gr i aș  de bl nd și aș  de dulce. Inșe c t părea, că auzi ușorul vijeit al potirelor de lotos, pe cari sărutul zefirului de vară tocmai le-a adus la maturitate.

„D mne, Tu m'ai schimbat în ființă vietnit re; ce locuință imi asignezi? Nu uita, că pe mine ori ce adiere de vint mă face să mă cutremur și imi inhide foile. E  mă insp imintam de furtunile vehemente și de pov ie, de fulger și de tunet; chiar și de razele ard toare ale sórelui incă mă temeam. Cu tótă schimbarea mea, e  m'‐am păstrat natura de mai nainte și mă tem de p mint și de t te câte tr lesc pe el. Ce locuință imi asignezi Tu, o D mne?”

Krișna ridic  ochii spre stele, se g ndi un moment și apoi întrebă:

„Vreal tu să locuiești pe v rfurile munților?”

„D mne, acolo e n u  și ghiat ; mă tem.”

„Aș  dar  îți voi zidi un palat de cristal în mijlocul undelor.”

„Ad ncurile oceanului ascund ș rpi și alți monștri; mă tem, o D mne!”

„Vreal d r  în stepele nesfirșite?”

„O D mne, furtunile și orcanele pustiesc stepele ca nisee  rde barbare!”

„Aș  dar  ce să fac cu tine. fl re intrupată în om? . . . Peșterele de la Ellora dau sfinților putnici scut și ocrotire . . . vreal tu ca și ei, să-ți cauți locașul tău în

inima st ncilor, departe de tot sgomotul lumii?”

„Acolo D mne, e aș  de intunerec!”

Krișna se aședă pe o p tr  și-și strinse capul în p mli. Feci ra rămase st nd în fața lui, timidă și tremur nd.

Într'aceea aurora incepu s  coloreze cerul cu lumina sa bl nd . Apele lacului, palmierii și tufele de bambus ar t u reflexe aurii; enc r le cu penele vineții și b lilanii albi intona  în cor, pe țărmul lacului, c ntecul lor de dimin t ; p unii și marabuii pădurii le răspundeă și în aceeași clipită, ca o acompaniare cer sc , se aușiau tonurile armonioase ale unei voci omenești și ale unui instrument cu c rde. . . .

Krișna se deșteptă și-și ridic  capul.

„Acesta e Walmiki, poetul, care salută aurora . . . . .”

În sc rt după aceea se mișcă perd ua de flori, care acoperia lianele, și la țărmul lacului apăru Walmiki.

La vederea lotosului, lira ii c du din m ni, brațeie ii c dur  pe l ng  corp în jos, și rămase de o dată st nd, nemișcat, ca și c nd marele Krișna l'ar fi schimbat într'o statu .

Inc ntat de opera sa gr i zeul:

„Vin -ți în ori, Walmiki, și gr tesce!”

Atunci gr i Walmiki:

„Iubesc!”

Acesta fu singurul cuvint, de care era consci , singurul, pe care el îl putu exprima în minutul acesta.

Fața lui Krișna se lumine  de o dată:

„Feci r  minunată, e  am aflat un locaș pe lumea asta, care e vrednic de tine. . . . Intră în inima poetului!”

Și Walmiki mai repetă o dată:

„Iubesc!”

Voința atotputernicului Krișna, voința zeului conduse pe feci ra la inima poetului, pe care el o păstrase pentru ea și o crease aș  de str v d ci s , ca cristalul.

Rid toare ca o zi de vară, veselă ca o undă a Gangesului intră feci ra în sanctuarul destinat ei. Dar c nd privi în creșele inimei lui Walmiki, o cuprinse un sentiment puternic de frică, credea că o suflă un vint de ghiat  și îng lbini.

Krișna era de tot mirat pentru asta și și zise:

„Fl re în chip de om, te temi tu și de inima poetului?”

„D mne”, replică feci ra, „ce locaș imi asignezi? În ac st  unică inimă am vădut e  v rfurile pline de nea ale munților și ad ncurile apelor, impopulate cu cele mai curioase ființe, stepele cu furtunile și orcanele lor; da, chiar și peșterile sombre de la Ellora, și pentru aceea mă tem!”

Atunci răspunse marele și înțeleptul Krișna:

„N'avea t m , fl re în chip de om! C nd n na se va aședă în inima lui Walmiki, atunci tu să fi suflarea caldă de primăvară, care o topesce; de așli ape ad nci, fi tu mărgăritarul lor; de veđi stepe pustii, sam n  în ele florile fericirii, și de cumva descoperi în inima lui sombrele peșterii de la Ellora, atunci fi raza de s re, care duce lumin  în acest intunerec.

Și Walmiki, care într'aceea  r își redobândise graiul, adause:

„Da, f -o și fi binecuvintat !”

Vedând desfășurarea lucrurilor sîrbesci, familia Karagheorgevici, pretendentă la tronul Sîrbiei, și-a trimis emisarii pentru pregătirea terenului pe sama sa pe contul, se înțelege, al Obrenoviceștilor. Guvernul, îndată ce a fost încunoscînt despre manevrele antidinastice, îndată a și dispus auctorităților din provincă, ca pe emisarii îndată ce-i observă să-i încarceze și tragă la judecată.

Peregrinajul de la Prislop.

— Raport special. —

Ca o continuare a sîrbărilor sfintei Uniri, itustrul Episcop al dieceșei de Lugos a chemat pe credincioșii săi la sfînta Mănăstire a Prislopului, ridicată de domnița Zamfira a României. De odată cu vizitarea acestei solitare Mănăstiri, situate în mijlocul munților, Preasfinția Sa a esoperat de la Pontificele roman indulgențe plene.

Glasul blîndului păstor a pătruns cu dulceața sa la inima poporului său, și în ziua de peregrinaj, cîtele dealurilor din prîjma Mănăstirii erau albe de albele hatne ale piilor credincioși, cari din mari depărțări înfruntînd osteneala și nefavorabilul timp a grăbit spre locașul tănuit, din mijlocul codrilor verzi.

Preasfințitul Domn Episcop Dr. Demetriu Radu a plecat din Lugos Sîmbătă la 18. Mai dim. însoțit de Rsmul Ioan Boros, canonic, Dr. Iacob Radu, asesor cons. și cantorul Jivanca. La gara din Dobra poporul credincios în frunte cu preotul Muntean a ieșit înaintea Episcopului dorindu-l drum bun. Asemenea la gara din Deva a venit inteligința de acolo, comitele suprem și alți oficiali. La Piski erau adunați protopopii din jur, o mulțime de preoți și popor.

La intrarea în orașul Hațeg se ridica o poartă triumfală, aci Episcopul a fost salutat din partea magistratului orașenesc. A mers direct la sta biserică frumos renovată și după aceea s'a găzduit la casa vicarială, unde a primit deputațiunile bisericii catolice, orientale ș. a.

Cu trenul de la 6. a sosit din Blag, spre a lua parte la peregrinaj Rsmii Dr. Aug. Bunea, Dr. Vasile Hossu, prof. Silo. Nestor și redactorul nostru A. O. Domsa, cari au adus Episcopului un cald salut din valea Tîrnavelor și a Murășului, atât de scumpe inimii sale.

După puțină recreare Episcopul a făcut visite prin oraș.

Sara vicariul Nestor a dat cină în onoarea itustrului oșpe, invitînd pe reprezentanții bisericilor din Hațeg, oficiile civile și alți inteligenți români. Sub decursul cinei credincioșii români din Hațeg au aranjat un conduct de torțe în onoarea Episcopului, salutîndu-l prin graiul învîț. pens. Paul Oltean.

Dimineta pe plôie s'a făcut plecarea spre Silvașul-sup., de unde peregrinii aveau să continue calea spre Prislop.

Nu vreau să pomenesc de greutățile acestui drum, căci a fost vorba de a face penitență, constat că pe la 9. ore peregrinii erau adunați în număr frumos în mica biserică din Silvaș, unde Episcopul cetind în fața mulțimei adunate rugăciunea către

Preasf. Născătoare de Dumnezeu, am plecat pe jos spre mănăstire, preoții cu patrachire, ér Episcopul în mandie. Era înălțator de inimi, să veți și sireagul preoților și mulțimea credincioșilor, cari cu capetele descoperite și ridicînd imni de laudă lui Dumnezeu, grăbiau pe un drum adese impracticabil, spre a primi de la Cel de sus dar și mîngăiere.

Ceea ce a stors lacrimi din ochii multora, erau patru copilițe venite pe jos de la Hunedóra, cari duceau o statuie a Preasfintei Feciore.

În drumul spre mănăstire numărul peregrinilor creștea tot întruna, plôia încetase și câte un snop de raze luminoase străluciau printre norii posomorîți spre a deștepta în inimi nădejdi de bine.

Dapă o cale de mai mult de o oră, convoiul ajunsese să vadă în față-i mica mănăstire, dar în același timp avurăm și bucuria de a constata, că mil de credincioși așteptau pe Iubitul Archiereu. Cămeșile lor albe și sumanele de aceeași colóre, arătau ochilor nostri icóna sufletelor noastre. Erau aci credincioși adunați din cele mai mari depărțări de pe Jiuri, din marginea țării de pe la Lupeni, de sub pôlele Retezatului, de la Bucova, Clopotiva, de prin Zăteani, Grădisce, Densus, Ștef, toți veniți spre a se închina cu totă inima lor marelui Dumnezeu.

Îndată după sosire se începu Sta Liturgie pontificată de Episcopul Radu, asistat de 30 preoți și un diacon. Sta Slujbă se ținu în un cort improvisat din crengi verzi. În mănăstirea frumos reparată, din colecta făcută anul trecut, unul după altul se îngămădiau credincioșii la mormîntul domniței Zamfira, fundatoarea acestui loc de peregrinaj. — ér în casele din apropiere, doi preoți mărturisiau în continuu. Atât de mare a fost numărul celor ce s'au cuminecat cu acest prilej, cât două potire n'au fost de ajuns; s'a pus mir consacrat și o sticlă. După cetirea Evangheliei II. Sa a spus o cuvîntare despre Sta Unire și datorința credincioșilor, de a persevera în dragoste și legătură cu Roma, leagănul nêmului românesc,

Cuvintele Episcopului, spuse cu căldura și entuziasmul acela, cu care numai el scie vorbi, au electricat adînc miile de credincioși, storcînd lacrimi din ochi.

După Sta Liturgie, care s'a terminat după 1 oră, a fost o mică gustare, pentru Episcop și suita Sa. La sfîrșitul acesteia Archiereul a închinat păharul în sănătatea poporului credincios, care a luat parte la peregrinaj, și a cărui număr a fost aprôpe de 5000. S'a ridicat apoi can. Dr. Bunea și a vorbit pentru episcopul zelos, care n'a considerat nici o pedecă, nici o osteneală, ci a grăbit, ca în mijlocul poporului său să se roge pentru fericirea bisericii sale. A accentuat în deosebi armonia, ce a vădut-o azi între capul bisericii și reprezentantul puterii civile, care a dat tot ajutorul spre a ridica măreța acestor frumoșe sîrbări. Era vorba de protopretorul Pies, care și-a dat tot concursul său spre a face mai accesibil poporului peregrinajul la mănăstire. După Dr. Bunea a vorbit can. Dr. Hossu, făcînd elogiul preoțimii, care în număr așa de mare, erau 46. au grăbit la glasul Archiereului și a terminat golind păharul pentru vicariul Nestor, zelosul răsăurător al acestui sfînt lăcaș.

Protopretorul Pies în alese cuvinte mulțumesc dîui Bunea pentru cuvintele, ce l-a adresat și spune, că nu numai slujba sa l'a adus aci, ci și dorința evlavioasă de a se împărtași și el din darurile bisericii catolice, a cărui fiu credincios e și el.

În sfîrșit vorbește vic. Nestor, spunînd, că are o singură dorință, să fie îngropat la această sfîntă mănăstire.

Binecuvîntînd apoi poporul, peregrinii s'au întors la ale lor.

Observ. că în favorul Mănăstirii s'au adunat, sub titlu de pomeniri, suma de 260 corone.

Cei mai mulți dintre peregrinii s'au întors pînă la Silvaș ér pe jos. În fruntea lor era Episcopul Demetriu, căruia poporul l-a făcut îndelungate ovațiuni.

Până sara, ziua a rămas sînină, dimineața următoare III. Sa a putut să continue vizitarea comunelor din districtul Ulpiei-Traiane.

A fost așa de înălțator peregrinajul acesta, așa de fermecătoare icônele, ce s'au desfășurat înaintea ochilor celor ce au luat parte la el, cât mult timp neșterse vor rămîne în inimile noastre.

Rap.

Correspondințe.

Scrișore din Budapesta.

— De la corespondentul nostru. —

(Profesorii de la școlile medii. — Clubul binefăcătorilor. — Polgármeșterul. — Neunire în Pesta. — Biserica greco-catolică. — Teatru).

(Profesorii de la școlile medii). În epistolele trecute am vorbit despre dotațiunea dascălilor aplicați în serviciul orașului. Trebuie să amintesc, că orașul susține și școli medii, la cari nu ar fi constrîns prin lege.

Are anume: două școli medii reale, două școli superioare de fete și vre-o șapte academice comerciale. Profesorii de aici sînt cu mult mai bine situați, de cât cei de la gimnasiile de stat. Dotațiunea acestora e următoarea: III. clase (3 ani) 2600 cor. + 800 cens. II. clase (duréză 4 ani) 3000 cor. + 900 cens; I. clasă (după serviciu de șapte ani) 3400 cor. + 1200 cens. Quinquenalul acestora e 340 cor. Așa zicînd dublul quinquenalului profesorilor de la gimnasil.

(Clubul binefăcătorilor). Orașul, spre a-și rîndui trebile financiare, se svîrcolesce în dreapta și în stînga. În cercul senatorilor s'a constituit un club, așa numit „Clubul binefăcătorilor“. Acestia în totă ziua propun câte-o absurditate — voinđ ast fel să mîntue orașul. Absurditatea, ce ne interesază și pe noi e, că au propus, ca în școlile elementare să se introducă învățămîntul după specialitate. Adecă în normale un dascăl să propună numai geografia, altul socoța, altul limbile etc. Să fie adecă ca la gimnasil. Propunerea acesta au făcut-o nu din punct de vedere pedagogic, ci financiar. Conform legii, dascălii sînt îndatorați a da la săptămîna 26 ore. Acum, conducînd o clasă, dau numai 19—24 ore. Deci, ca să pótă constrînge pe toți dascălii la maximul ôrelor

— voiesc a introduce absurditatea acesta. Au socotit, că ast fel ar economisa vre-o 50 de dascăli.

Curentul acesta nepedagogic a vătămat simțimentele învățătorilor. — cari lucră cu atâta zel. Au ținut un meeting de protestare. În care și-au exprimat neîncrederea față de clubul binefăcător, și le-au dat de seire, că tot țiganul să stea lângă nicovala sa. Curagiul acesta a impus — și așa se vede, că senatorii rămân cu buzele umflate — și cu propunerea în busunar.

(*Polgármeșterul*). Curagiul corpului învățătoresc s'a vădut și în ședința din săptămâna trecută, la care au luat parte vre-o 1000 de dascăli. Polgármeșterul într'o ședință s'a exprimat, că dascăli luând în considerare mica lor calificățiune, carea nu ecuivalăză nici cu maturitatea, sînt prea bine plătiți. Pentru vătămarea acesta au ținut ei ședință, dar încă înainte de a se începe, polgármeșterul prin un plenipotentat al său a trimis vorbă, că el nici în gând nu a avut a vătămă dascălimea. Numai ast fel se pôte sustinē nimbul dascălimii.

(*Neunire în Pesta*). Frații greco-orientali au acum aici o capelă românească. Merită laudă atât episcopul lor, cât și ei înșiși. Ne pare bine, că barēm ei au aceea, ce noi de mult nu mai sperăm. Vorbind cu mai mulți greco-catolici, cari au copii, mi-au declarat, că vor face din nou pașii necesari, spre a căpeta un catechet român, carele se țină religia cu copii lor în românește. Mai mulți erau foarte indignați asupra nepăsării generale ce există în cauza acesta și au dechiarat, că dacă chestia acesta nu se va rezolva îndată, ne vom pomeni, că românii greco-catolici de aici ne vor părăsi — și din lipsa de catechet — în interesul pruncilor lor, vor trece la neunire.

Ar fi bine, ca episcopul să lea la cunoștință curentul acesta încă acum, până ce nu e târziu. Eă ca publicist mi-am făcut datorița, și am arătat cu degetul, că unde e izvorul pericolului — sanarea e datorița acelora, cari sînt de Dumnezeu puși a păzi oile din depărtare.

(*Biserică greco-catolică*). În cercul al VII-lea (Erzsébetváros) a fost zilele trecute sfințire de biserică. Înșuși regele a luat parte, priu ce a înălțat actul sfințirii. Tôtă lumea mare și aristocrată a luat parte. Actul sfințirii l'a sevrăsit Schlauch episcopul cardinal al Orădii-mari. Regele, mulțumită lui Dumnezeu, e în sănătate bună și a agrăit pe mai mulți dintre cei de față. La întrebarea regelui, că ce va fi cu biserica veche, plebanul Tothfalusi a răspuns, că orașul o va dona greco-catolicilor. Noi aici nu scim nimic de acesta. Se vede, că nu pe greco-catolicii români l-a înțeles.

(*Teatru*). În teatre nimic nou. În teatrul comic și acum domnesce piesa lui Herczeg Ferencz: „Oeskay Brigaderos“, despre care am făcut amintire în epistola trecută. Acum Vineri au predat-o a 74 oră. Săptămâna viitoare va juca o trupă de operette din London, în săptămâna trecută au fost aici actorii teatrului imperial din Berlin. Au jucat minusat. În celelalte teatre se vede, că se apropie vacanța.

Pestantul.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Jubileul ducentenar al sfintei Uniri a fost serbat cu tötă solemnitatea și în parochia noastră Borsă — diecesa Gherlei — în 21 Octobree a anulul trecut 1900 cu ocaziunea sfințirii noului bisericii, ridicată întru amintirea acestui act memorabil din jertfa poporului român credincios, cu o sumă apröpe de 40000 coröne. Peste acesta jertfă, pentru înfrumșetarea noului bisericii, a mai donat următorii particulari: On. Maria Bochiș n. Ciurilean, preotésă din loc, două luminare pe altar câte cu trei ramuri în preț de 40 cor.; Susana Bochiș, fca preotului local, două luminare pe altar câte cu două ramuri în mijloc cu cruce greacă în preț de 40 cor.; Reverendissimul domn Alimpiu Barboloviciu, vicarul Silvaniei, o cruce pe altar în preț de 20 cor.; Spt. domn Ioan Boros, notar cercual în Jucni-superior cu soția Cornelia Valda, o cadelniță și alte utensilii sacre în preț de 80 cor.; Soția lui Székely Mihály, arhitectul bisericii, două perni de catifea bordo pe altar în preț de 40 cor.; Dl Petru Pop, logofétul lui Br. Bánffy Ernö, un tapet pe trépta altariului în preț de 40 cor.; Szász Amalia, un tapet de lână lucrat frumos în preț de 20 cor.; Indrei Bochiș cu soția-sa Simina Șerdean, au cumpérat o evanghelie cu litere latine, legată în catifea roșie cu decorațiuni aurite în preț de 70 cor.; Petru Cotirlă cu soția-sa Marișca Mocan, au cumpérat icöna sfintei Treimi în preț de 140 cor.; Ioan Bochiș, preotul local cu spesele sale a făcut un tabernacul și amvonul cu baldachin în preț de 260 cor.; Todor Petran și soția-sa Oana Hui, au cumpérat un clopotel de-asupra sanctuariului în preț de 100 cor.; Flöre Mezei cu soția-sa Nastasia Petros, au cumpérat un luster de bronz aurit în preț de 272 cor.; George Cotirlă, curator primar și cantor, a legat din nou töte cărțile corali în preț de 20 cor.; Baronul Bánffy Ernö cu soția-sa Grof Eszterbázy Cecilia, au cumpérat în turnul cel mare un clopot în preț de 824 cor.; Frații George și Alexandru Bochiș cu soțiile lor au donat 400 coröne. Dumnezeu să le răplătéscă la fie care după mărirea darurilor sale. Borsă în ziua Sfintului George 1901. *George Cotirlă*, curator primar.

Solri personale. Affăm din „Tribuna“, ca Ill. Sa dl *Ioan M. Moldovan*, preposit-prelat, a abzis, pentru motive de sănătate din postul de președinte al Asociațiunii. — Dl *Neculai Iorga*, distinsul prof. de la universitatea din București, a sosit în Blaș, spre a face câteva studii în arhivele și bibliotecile de aici.

Predioi. Măne Duminecă la 26 crt. va predica în biserica catedrală dl prof. *Teodor Vándor*.

În memoria Mitrop. Vancea. După o prea frumoșă datină introdusă la Internatul de băieți, ridicat de feric. mitrop. Vancea, ziua sf. Ioan evang. e sərbătorită în mod special și de data acesta Duminecă după sf. liturgie s'a ținut o frumoșă festivitate cu un variat program. Singuraticile puncte au fost bine eșecutate și cu mult sentiment. La sfârșit Mitrop. Victor, gata să încurajeze tot de una ori ce lucrare nobilă și măreță, a pns la inima elevilor icöna neuitatului Mitropolit, îndemnându-i să ducă tot de una o ast fel de viață virtuosă, cât să se vadă, că au fost elevi ai internatului zidit de el.

Cununii eterne. Întru amintirea fericitului Isidor Domșa, au mai contribuit la fondul Inbițiilor repausați: Augustin Coltor, Octavian Măcelariu, Angustin Gruita, Mateiu Corvin, George Both, Mihaiu Măcelariu, George Ioanoviciu și Silvestru Gruita câte 2 cor. total 18 coröne.

De la Asociațiune. Comitetul central a Asociațiunii a decis ținerea adunării generale la Sibiu la 21 Sept. n. (Stă-Mărie-mică). Lipovenii și-au retras invitarea.

Procesul „Tribunei“. La pertractarea din 20 Maiu n. dl Baltes, aflat vinovat, a fost pedepsit la 1 an 3 luni temniță și 1100 cor. amendă. Acusatul a fost apărat de dl avocat Cassiu Maniu, care a însinuat recurs contra sentinții.

Pentru treiocolor. Poliția din Hunedóra a urmărit pe mai mulți domni români din Hunedóra și Deva, pentru purtarea treiocolorului. Vicespanul încă a întărit sentința adusă de căpitan și ast fel cei osândiți au recurs contra sentinții la ministrul. Zilele acestea a sosit și hotărîrea mai înaltă, care a scărițat ce e drept pedepsa, dar a invocat și ea ca motiv punibil folosirea colorilor străine. În urma sentinții forului de a III-a instanță au fost pedepsiți dnii Fr. Hossu Longin, Duica și Scurtu cu câte 2 zile arest și 35 cor. pedepsă, Const. Dinca 3 zile și 50 cor. Bucșa, Popescu, Schuster și Macrea 1 zi și 20 cor. Atât zilele de carcer, cât și pedepsele în bani se pot schimba săii în bani săii în carcer.

În favorul fondurilor archidicesane s'au primit următoarele daruri: de la Mon. *Alesiu Viciu*, prof. gimn. Blaș 23 cor. 40 fil. pentru fondul deficientilor; — de la Preaon. *Nicolai Solomon*, protopop Ludoș la fondul deficientilor 20 cor. la fondul de salarisare a preoților 20 cor. la fondul reuniunii bisericilor archid. 10 cor. la fondul internatului de fetițe 10 cor.; — de la Mon. *Gavr. Ciobotar*, paroch-vice-protop. Ghimeș, la fondul de salarisare a preoților 10 cor. la fondul internatului de fetițe 5 cor. și la fondul gimnasiului 5 coröne. — Vivant secuentes!

Maialuri. Duminecă în 26 Maiu st. n. 1901 se va aranja în Grădina Comșa din Veza un Maial în folosul Reuniunii Femeilor și al Casinei Române din loc. Începutul la 3 ore p. m. — Reuniunea femeilor române din Abrud. Abrudsat și jur invita la Maialul ce-l va aranja în favorul școlii de fetițe rom. din Abrud, în a două zi de Rusali, adecă în 3 Iunie a. c. în grădina „Ince“. Începutul la 2. ore p. m. Prețul de intrare: de persoană 1. cor. de familie 2. cor. La cas. când timpul ar fi mai puțin favorabil, petrecerea se va ținē, respective se va continua în pavilionul de vară din grădina „Ince“. Abrud în Maiu 1901. Comitetul. — Lună în 3 Iunie st. n. a. c. se va ținē Maialul, cel vor aranja învățătorii de la ambele școle române din Alba-Iulia în „Grădina popilor“. Începutul la 2 ore p. m. Venitul curat este destinat ca premii elevilor la examen.

Afaceri postale. Direcțiunea postală face atent din nou pe on. public, să fie cu atențiune la spedarea scrisorilor în străinătate, pentru că din cauză, că nu sînt francate de ajuns pricințiesc o mulțime de confuzii. Să se scie deci, că ori ce scrisore, ce se trimite în străinătate, trebuie să fie francată cu 25 fileri, ér cărțile postale cu 10 fileri. Portul unei scrisori în Austria, Herțegovina, Germania, Sərbia și Muntenegru e de 10 fileri. ér a unei corespondințe de 5 fileri.

Necrolog. † *Alexandru Silasi*, paroch-protopop gr. cat. în Bistrița, președinte al institutului de erdit și economii „Bistrițana“ și membru al mai multor institutiuni culturale, după o viață plină de activitate, dezvoltată cu mult zel și laudabilă ardöre pe terenul bisericesc și școlastic, după un morb grav, împărțăsit cu ss. Sacraminte, și-a dat nobilul suflet în mânil Atotputernicului Dumnezeu, Duminecă în 19. Maiu st. n. la 6¼ ore dimineța, în al 67-lea an al etății sale, al 39-lea al preoției și al fericitei sale căsătorii.

† *Ioan Popescu*, preot în Feisa, distr. Bîla, a repausat la 21 crt. în al 67-lea an al etății și 38 al preoției.

În veci amintirea lor!

PARTE ȘTIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XVI.

(Continuare.)

Dacă există armonia între Dumnezeu și suflet, dacă negreșit îi lăgă o legătură (religiune, religio) unde este această legătură? Unde se poate afla această religio, care trebuie să existe în tot de una și să se manifesteze tot de una prin atari semne caracteristice, cari sînt în stare a le deschide omenilor ochii, să o cunoască. Această întrebare vrînd nevrînd se impune sufletului. Augustin se ocupa cu ea deja pe timpul, când părăsind *Cassiacum* trecu peste Apenini; și ca să o pótă rezolva, în dată ce sosi în Roma, își scrisese: „Tractatul despre religioa cea adevărată.“

În tractatul acesta se simte cea din urmă resuflare a filosofiei lui Plato, căci părăsindu-o din ce în ce mai mult începu a se ține mai strîns de formele teologice. Acesta este ultimul op clasic de felul celor dintăi.

Introducerea e fôrte pe larg și de o admirabilă frumșeță: „Dacă Plato ar mai trăi și nu mi-ar respinge o întrebare, sau mai bine, dacă pe când trăia el, l'ar fi întreat vre-un discipol al lui, că ce ar zice el despre un bărbat, care așa convinge lumea cu învățătura sa sublimă, în cât și aceia îi cred, cari nu-l pricep învățătura, ér cel. ce o și pricep, pe lângă tótă opiniunea publică rea nu pot fi aduși la păcatul de a se lăpêda de ea — ore ce ar fi răspuns? Un atare bărbat de sigur i-s'ar fi părut om supraomeneac. Pentru că, ar fi zis înțeleptul Plato, — omul nu e în stare a face așa ceva, dacă nu cum-va Dumnezeu prin atotputernicia și înțelepciunea sa n-l ridică din rîndul firese al lucrurilor, dacă nu cum îl prevede din lăgă, nu cu învățătura omenescă, ci cu o lumină internă, și îl ornază cu grația sa. îl întărește cumva cu puterea sa și îl ridică la așa un punct al măiestății sale înalte, în cât despretuind tot, ce corupțiunea omenescă poftește, suferind tot, de ce omul se îngrozește și făcînd tot lucruri, ce storc admirațiunea altora, prin iubirea și auctoritatea sa să pótă atrage nêmul omenesc la credința mântuirii.

Și dacă acum tôte aceste minuni s'au implinit, dacă scripturile și monumentele, ce au păstrat amintirea acestora, sînt renumite peste tot pămîntul; dacă din unica țară, în care adorați pe Dumnezeul cel adevărat și în care s'a născut acest bărbat (Isus Christos), ieșiră în tôte părțile bărbați aleși, ca prin puterea cuvîntului și a faptelor să aprindă focul iubirei față de Dumnezeu; dacă acestia lășînd de parte învățătura mântuirii au lăsat-o drept moștenire tuturor urmașilor, și ca să nu vorbească de cele trecute, cari pôte n'ar afla credmînt, dacă și astăzi tôte popoarele din tótă lumea învăță această învățătura și o ascultă cu respect și plăcere; dacă Biserica în ciuda tuturor sfortărilor violente, ce au vîrsat sângele atător martiri, în ciuda tuturor persecuțiunilor și torturilor, se lătește tot mai mult între popore; dacă mii de tineri, feciori și feciôre, abzie de căsătoria, se decid la continență perpetuă, fără a mai pune pe cineva în urmă; dacă, în urmă, întreg universul a devenit un templu vast, în care neîncetat rêsună „sus s'avem inimile!“ („sursum corda“) — la tôte aceste, mai întreb încă odată, ce ar zice Plato? Cu ce urmăire ar esclama el: „Etă visurile

nôstre! Etă, cea, ce noi nu cutezărăm a propune poporilor, ceea ce noi nici când nu am fi știut însuși, e credut, practisat și iubit peste tótă fața pămîntului.“¹⁾

După acest început măreț, — după ce de o parte arată neputința lui Plato, adevăc a filosofiei antice, de a conduce omenimea la adevăr și la virtute, de altă parte arată atotputința lui Isus Christos, — S. Augustin cercetază pe rînd tôte fundamentele religiunei: istoria, care îi reduce originea până la lăgănul lumii; profetiile, cari îi asecură perpetuitatea până la capătul lumii; minunile, semnele învederate ale conlucrării lui Dumnezeu; puterea străformătoare a religiunii, pentru că dacă nu ne putem apropia de un om genial sau virtuos, fără a nu înainta și noi sub influința lui, cum ar puté religiunea apropia omenii de Dumnezeu fără a-i face mai buni? — Aici apoi descrie, celebra iconă a omului bun, pe lângă care dispăre cu totul iconă omului drept a lui Plato. În urmă ne presintă frumșeța fără de părechia a vieții lui Isus Christos, idealul omului renăscut.

„Omenii alergă cu o poftă nesăturată după avuțiile pămîntului; — Isus Christos a voit a se nasce în miseria.

„Îngâmfarea noastră nu suferă nici cea mai mică vătămăre; — El a suferit și cele mai grozave vătămări.

„Noi ne revoltăm în contra nedreptății, — El a suferit nedreptate până la mörte.

„Durerea pentru noi e de nesuferit, — El a fost bătut cu vîrghi, legat și încoronat cu cunună de spini.

„Omenii fug de mörte; — El muri de bună voie.

„Mörtea cea mai rușinosă era mörtea crucii; această și-a ales-o El.

„Lipsindu-se în urmă de tôte bunurile, a căror iubire ne perde, și espunîndu-se tuturor relelor, de cari ferindu-ne noi ne ferim de virtute, — El le-a învina pe tôte. Ast fol tótă viața lui deveni o școlă de moralitate pentru om, a cărui natură a îmbrăcat-o.“

Cum a putut deci zice D. de Willemain,²⁾ că „acest tractat, monumentul inimii lui Augustin, era destinat mai mult spre a semnifica un paș de progres religios în sufletul lui, de cât spre a proba adevărul îmbrășat de el?“ Din contră, să zicem mai bine cu Arnauld,³⁾ Tillemont,⁴⁾ Bossuet,⁵⁾ și cu întreg seculul al 17-lea, că „acest op a lui Augustin chiar așa, ba pôte și mai mult de cât altele, ne dă ocaziune a puté admira strălucirea admirabilă a geniului și înțelepciunea estraordinară a acestui bărbat fără părechia. Pentru că cine nu-l va admira, că deși abia a ajuns a cunoșce misteriele religiunei creștine și deși n'are în Biserica alt rol de cât a unui simplu credincios, totuși a putut vorbi într'un ton așa de sublim și nobil despre religiunea această dumnezească și și-a putut face o idee așa de minunată despre sublimitatea și măreția aceleia, în cât nu poți urmări cu ochii sborul acestui vultur, nu poți pîtrunde în temeinicia argumintelor lui, nu poți privi înălțimea adevărurilor, ce propune, tôte fără a nu fi orbit de o lumină așa de strălucitoare?“

La sfârșitul acestei cărți, după citirea căreia Romanian, cărui i-a fost dedicată, s'a întors la religiunea creștină, se află patru cărți despre doctrina creștină, în cari Augustin arată, că tótă religiunea se reduce la iubire. Despre acestea Bossuet zice, că cuprind mai multe principii conducătoare la înțelegerea sîntei scripturi, de cât tôte cărțile celor alaiți ss. Părinți la oaltă luată.

¹⁾ De vera religione c. 3-4.
²⁾ Les Pères du IV-e siècle, s. Augustin.
³⁾ Préface du Traité de la vraie relig., tradus de el.
⁴⁾ Mémoires . . . tom. XIII. p. 139.
⁵⁾ A. Floquet, Études, t. II. p. 517.

Apoi urmăză clasica epistola „cătră Volusianus.“ Acesta a stors admirarea tuturor și în curînd produse o adevărată însuflețire în tótă Biserica. În această epistolă Augustin nu mai sboră cu aripile lui Plato, ci cu ale profetilor și se înalță până la lumina, unde iocnesce Cuvîntul.

Acest Cuvînt, această vorbă negrăită a lui Dumnezeu, nu cumva să vi-l inchipuiți, ca un cuvînt, ce trece. Eternitatea acestui Cuvînt, generațiunea lui înainte de timpuri, arătarea lui pe pămînt; întruparea și suferințele lui, faptele lui în ale luminei, sfînteniei, și ale iubirei, imposibilitatea de a se asemăna vre-un om cu Dumnezeu Omul; chemarea poporului israelitean pentru ca să-l aștepte, să-l vestescă, să-l dorască și să păstreze pe pămînt ideia sîntei lui; ér după soarea lui Biserica născută din sângele lui și răspîndită pretutindena spre a-l face cunoscut și iubit și spre a regenera pe om prin cunoșcerea și iubirea lui; tôte acestea sînt tractate cu atătea strălucire, cu atătea profunzime și cu atătea foc răpitoriu, în cât Bossuet e silit să esclame de admirare. Din această epistolă a răsărit ore-și cum, ceea ce episcopul de Meaux nu negă și se și vede în dată: partea a doua a „Discursului despre istoria universală“ a lui Bossuet: lumină din lumină, geni redesteptat de un alt geni, însuflețit până la culme, nu atât prin imitare, cât mai mult prin emulare.

Dar de pe ce semne se pôte cunoșce această religiune, care născutu-s'a la începutul lumii, éră capăt nu va avé; — această Biserica a lui Isus Christos, care are chemarea de a lăși adevărul, sfîntenia, și iubirea Lui până la sfârșitul lucrurilor și timpurilor? Chiar întrebarea această preocupă și turbura Africa întregă pe timpul, când Augustin sosi acolo. Îndemnat de cursul studiilor sale și cu deosebire în urma disputelor sale cu Donatiștii,¹⁾ spre a puté privi de mai aproape edificiul măreț, ce îl numim: Biserica catolică, Augustin se apuca cu o plăcere pasionată de studiarea acestei chestiunii. Geniul lui nobil și vast se simte bine în acest nemărginit edificiu monumental, întru înălțimea acestui templu sublim. Schimbându-se pe rînd, acum contemplând, acum luptând, mișcat de lumina ce o descopere, și mai mișcat încă de nefericirea celor ce nu o vîd, el își înmulțese vorbirile,²⁾ conferențele,³⁾ epistolele⁴⁾ și disertațiunile⁵⁾ ca să facă să strălucască în ochii tuturor adevărata și frumșeța dumnezească a sîntei Biserici. El tractază pe rînd și în diferite forme: originea Bisericii, aședemîntul ei minunat, viața ei, în care neîncetat se vede mâna lui Dumnezeu, minunea unității ei, certitudinea ei istorică, universalitatea ei, prin care nimicesce pe Donatiștii ei răștrîși într'un punct al globului pămîntesc; sfîntenia ei, prin care străformază nu numai pe singuraticii, ci chiar și legile, moravurile, poporele, în ciuda tuturor împotrivirilor grozave ale patimilor omeuesci. Și când își vede contrarii nimiciți înaintea sa, constrîși a se recunoșce de învinși în disputele publice, sau când sfarmă în cărțile sale aserțiunile lor și spulberă tôte obiecțiunile lor deșerte, chiar și atunci el scôte suspine de iubire din inima sa. Gigantele își depune buzdaganul teribil. Se face ca un tată, ca o mamă. (Va urma.)

¹⁾ Donatiștii . . . . .
²⁾ Serm. 37, 45, 62, 75, 78-9, 91, 116, 129, 138, 144, 267.
³⁾ S. Augustin a ținut conferențe (dispute) cu manicheul Felix, cu Donatiștii, în Cartagina, cu Emeritus, în prezența mai multor episcopi ș. a.
⁴⁾ Epistolele: 23, 33-35, 43-4, 49, 51, 70, 76, 87, 93, 105 ș. a.
⁵⁾ Liber de utilitate credendi. — De moribus Ecclesiae cath. et de moribus Manichaeorum I. II. — Libri 33 contra Faustum manichaeum. — Psalmi contra partem Donati. — C. Epistolam Parmeniani, 3. — C. litteras Petiliani I. 3. — Libri 4 c. Cresconium. lib. — Ep. ad cath. c. Donatistas. — Breviculus collationis cum Donatistas. — Lib. ad Donatistas post coll. — Sermo ad Caesarensis Eccae plebem. etc.

Chestiunea ordurilor religioase în Franța.

(după «Messenger du Coeur de Jésus».)

(Continuare.)

II.

Vom fi scurți cu a doua imputare, ce se face congregațiilor. Învțăturilor lor, prin rațiune simplă, că ordurile religioase au o doctrină proprie deosebită de cea a bisericii, de nu cumva în chestiunile libere și curat științifice. Doctrina Congregațiilor — ca și a tuturor creștinilor preoți și laici — e supusă puterii bisericesci, Pontificalui, prin episcopi și prin congregațiile Cardinalilor, cari sînt ajutătorii Pontificalui în guvernarea bisericii. Deci a ataca călugării înseamnă a ataca biserica. ¹⁾

Vrea să vorbescă cineva despre învățătura predată de călugări în colegiile lor? E evident, că nu pōte fi vorba despre matematică, fizică, geografie. Punctele, cari ar putē fi susținute de Iacobinii noștri, demagogi exaltați, probabil că sînt filosofia, istoria politică sau a literaturii.

O, e sigur, că profesorii congregaționiști nu susțin înaintea elevilor lor darvinismul — după cum prescrie o ordinațiune ministerială nouă, nici în istorie nu sînt parte Albigensilor, reformaților, Iansenistilor, lui Voltaire, Rousseau și septemvirilor, cum fac profesorii de universitate. Dar pe contul acesta, educatorii noștri, cari asemenea voesc să restabilească în favorul lor Inquisiția, și o inquisiție cu mult mai aspră de cāt aceea, cu carea îi învinușesc pe catolici, trebuie să oprēscă învățătura aceea tuturor preoților seculari, și tuturor laicilor supuși bisericii, fiind că un adevărat creștin nu va lăți nici o dată asemenea doctrine, nici se va lăuda cu asemenea vederi greșite.

Noi șcim, socialiștii grabnici nu se retrag dinaintea acestei consecuențe, și ei strigă în gură mare, că ceea ce vrea să facă, este în folosul bisericii, religiunii catolice, Evangeliului. Omenii acestia sînt împii și revoluționarii pe față, dar cu atāt mai puțin sînt sinceri și vorbesc fără fățarnicie despre scopul, la care țintesc; ei au sinceritatea de a recunoșce, că biserica și religiunile constituie un singur lucru, și acesta e trunchiul, de care voesc să se prindă. Acești francmasoni perverși și fățarnici ai radicalei stānge, afectēzā că disting, separā ceea ce bunul sînt, ceea ce epistola cea mai nouă a Sfinției Sale declarā unic, indisolubil. Biserica o respectēzā, pe Pontifice îl încarcā cu elogii, ce se ține de călugării, ei compromit biserica, ei impiedecă lucrarea clerului secular și a episcopilor, ei sînt o rugină nefolositoare și detragătoare, sînt dușmanii concordatului etc.

Leon al XIII-lea, care de bunăsamă mai bine șcie ce convine bisericii, de cāt francmasonii de la ministeriu, le rēspunde:

„Congregațiile religioase represintă praxa publică a perfecțiunii creștine, și dacā e sigur, că în biserică sînt și vor fi tot de una suflete bune, cari să țintescă într'acolo, (spre perfecțiune) sub influința grației, e nedreptate să opresci, să impiedeci opurile lor. Ar fi un atentat în contra bisericii, care în Franța e garantată prin un pact solemn; pentru că tot ce impiedecă ducerea sufletelor la perfecțiune, strică exercițiului liber a misiunii sale divine.

„A lovi în ordurile religioase, înseamnă a despoia Biserica de cooperatori devotați, de ajutători necesari ai episcopatului și ai clerului în îndeplinirea ministeriului lor sfînt, și în oficiul învățaturii

catolice, ai acelei învățaturi, pe care biserica are dreptul și datorința să o lătescă, și care o pretinde conștiința credincioșilor. Noi șcim, că pentru a colora strictețā, ei vrea să amestecā în jurisdicțiunea episcopilor, și vatamā dreptul clerului secular. Acesta nu sā pōte susține, dacā cineva vrea să se provoce la legile date de biserică, cu privire la punctul acesta, cari noi le-am amintit mai de unā zi. Ele în perfectă armonie cu dispozițiunile și spiritul conciliului tridentin, ordinēzā de o parte condițiunile de existență ale persoanelor devotate praxei consiliilor evangelice și a apostolatului, pe de altā parte respectēzā atātā, cāt se cuvine autoritatea episcopilor în dieceșele respective.

„Tot în apărarea independenței, ce îi compete capului bisericii, ele nu întārzie, în cel mai bun caz, a da episcopilor autoritatea lor supremă peste congregații, pe calea delegațiunii apostolice. Ce privește respectarea episcopatului și clerului francez, cari sînt aplicați a privi favorabil exilarea congregațiilor religioase, acestā e o insultă, pe care episcopii și preoții nu pot, de cāt să o respingā cu totā energia inimii lor sacerdotale!“

III.

Acțiunea socială a congregațiilor sā pare că-i nelinșcesce fōrte pe autorii proiectului de lege. E greū să combați obiecțiunea după cum sā cuvine, cāci e fōrte vagă, și sā pōte aplica în multe feluri. De alt fel autorii legii își aflā plăcerea în ast fel de formule, cari prin caracterul lor general, încunjurā totā discuția. Acestā încă a zis-o dl Waldeck-Rousseau în 21. Ianuar, că voturile sînt contrare ordinii publice, și că nu este libertate contra-ordinii publice. Asemenea dl Ribot, mai suspect de clericalism, a strigat în ziua următoare între aplausele unei mari părți a Camerei:

„Noi nu șcim protesta în deajuns în contra unei ast fel de teorii. Nu este un stat în Europa, unde sā fie admise ast fel de vorbe.“

Ce vrea să zică „ordinea publică“? Őre nu ar vrea să zică mai bine „binele public“? Acestā așa ar fi de clar, cu mult mai clar, cāci acela mai bine l'au îndreptat Iacobinii în 1793, și totā producțiunea lor.

Sā vedem darā, în ce acțiune socială se aflā ceva în contra ordinii publice. Evident, că acțiunea socială e influența exercitată asupra societății. Őre care e influența congregațiilor religioase asupra societății noastre franceze? Înainte de tōte rezultatul direct al lucrărilor diverse: bētrānii adunați la adăpost, sēraei ajutați, bolnavi îngrijiți, copiii orfani instruați și crescuți. Crede cineva, că societatea are multe cause de a se plānge de acestia, cari îi prestēzā atātā servicii, și pe lāngā aceea, că pe ea nu o costā nimica sau aprōpe nimica? Binefacerile private nu aduc alt venit, de cāt elemosine particulare, și nu scad budgetul cu o centimă, din contrā, noi am probat mai sus, că ele îl îmbogățesc cu dările mari, cari li-se storc. Stabilimentele de binefacere publică, cari se folosesc de serviciile călugărilor, realizēzā prin acestā o economie considerabilă, nesocotind că ele sînt cu mult mai obligate. Totā lumea șcie, că o sorā de caritate costā de 3 ori, 4. sau 5 ori mai puțin de cāt o îngrijitoare laică, și că îngrijesce cu mult mai bine bolnavii. Au spus jurnalele ce costā spitalele laice, și ce grozāvenii se comit în cele mai multe.

Ce privește aședemintele instrucțiunii congregaționiste, statisticele oficiōse au probat în deajuns, că ele nu stāu mai pe jos de cāt școlele de stat, une ori stāu mai bine, cāci acelea se vād a fi ajuns acolo, în cāt nelinșcesce pe amicii universității.

Lāsānd la o parte învățăturile profesate, despre cari noi am vorbit deja, și netrācātānd de cāt punctul de vedere pedagogic, e o pierdere pentru națiune, cānd prin în-

vțături sā obțin ast fel de rezultate? Și dacā nu ar fi de alt folos, de cāt cā asigurā trainul profesorilor prin îndemnarea energică și binefacătoare, ar fi fōrte folositoare statului, și acestā e singura rațiune, pentru care trebuie conservate. Ne aducem aminte în ce stare deplorabilă se aflāu liceele în 1840. Și ce le-au schimbat? — Concurența școlilor libere începēnd de la 1850.

Dar ast fel se împarte Franța! Aceste școli rivale cresc dōne tinerimi pofrivnice și neîmpăcate. Înainte de tōte acestā nu-l la loc. Ba mai mult, dacā sînt germenii împārecherii cine i-a sēmānat? Nu biserica, care nu a schimbat nimic în învățătura sa, ci e statul, care dā învățămintului o direcție din ce în ce mai anti-catolică. Și si aici, ca și în paragraful de mai înainte, nu stāu în față cu călugării, ci cu biserica.

Dacă lāngā rezultatele enunțate punem rezultatele indirecte, dar reale, a presentei acțiunii călugărilor asupra societății, sîntem siliți să recunoșcem, că influența exemplului lor e un puternic factor moralisator pentru întregā țara.

Cum zice sfîntul Părinte în epistola din urmă: „asupra unei societăți, unde bājbae elemente sgomotōse, dușmānoșe, influențēzā mult exemple de abnegațiune, iubire și altruism. Și ceea ce e mai mult a crește și a împāca, cāci spectacolul omenilor și femeilor acestora, cari sacrificāndu-și o poziție fericită, distinsă și adese ori chiar ilustrā, de bună voe se fac frați și surori copiilor poporului, practicānd față de ei adevărată egalitate, și un devotament fără deosebire, celor desmoșteniți, celor părăsiți și celor suferinși!“

Socialiștii doresc să i-se vorbescă poporului despre pace, resignațiune, speranță în supranaturale, în vreme ce ei propun rēșboiū civil, împārtirea bunurilor și gustarea imediată a acelora. Dar catechismul și călugării învață contrariul. Deci nimicii călugării și sfirticați catechismul.

Ce socotesc în genere despre teoria socialistă francmasonii milionari, regii băncilor jidovesce, cari astăzi se fac compliciti acestor atentate? Ei sînt orbiți, dacā nu vrea să-și însemne, că milioanele călugărilor nu vor fi de cāt o bucată aruncată, sau mai bine, dată de departe monstrului, după care aruncā cu milioanele reale și palpabile ale marilor capitaliști și puternicilor industriași.

Socialismului, poliția i-a dat acestā formulă picantă: „ațiță poporul înainte de a sā servi de el“. Crescătorii noștri ațiță poporul spre a sā servi de el în ajungerea scopurilor lor, dar cā stāu la pază; acestā nu e fără pierdere pentru lucrător.

Nu numai în internul țării, ci și în afarā sā exercitā binefacērea și moralisatōrea lucrare a călugărilor. Sā auzim și despre obiectul acesta epistola pontificalui:

„Așa de admirabilă e activitatea congregațiilor franceze, că ele nu au putut fi oprite de frontierele naționale, și cā au pornit să ducā evangeliul pānā la marginile lumii, și cu Evangeliul: limba, numele, onōrea Franciei. Esilați de bună voe, misionarii francezi se duc, suferind tempestățile oceanului, arcanele deșertului, cātānd suflete în regiuni depārtate. Îi vedem aședēndu-se în mijlocul popōrōlor, dornici de a le civiliza în religia creștină, iubirea lui Dumnezeu și a deapropelui; și ei sā dedicā, fără a aștepta vre-o rēșplată pāmintescă, pānā la mōrte — adese ori grābitā prin osteneți, climā sau cete de tālhari. Respectānd legile, supuși autorităților stabilite, ei nu aduc — ori unde merg — altceva, de cāt civilizațiune și pace, ei nu au altā ambițiune, de cāt să lumineze pe nefericiții, cātără cari se adresēzā, sā-i introducā în morala creștină și sā-i învețe a-și cunoșce demnitatea lor omenescă.

Sā vede, că aici e vorbā de o lucrare grea, împreunată cu multe osteneți și suferințe, a acestor misionari admirabili, cari cu deosebire au întemeiat protectoratul Franciei, pe care guvernele următoare ale acestei țării,

¹⁾ Dl preot Gayrand a demonstrat clar și cu mult spirit în 28. Ianuar, că «enormitățile teologice» ale Dnului Tronillot, cu cari a acusat pe Iesuiți, au fost justificate de cel mai bun moralist catolic, cari în lucruri de acestea sînt cu mult mai severi de cāt Codul civil și penal.

s'a temut să-l conserve, și chiar noi l'am declarat în public. Mai adaugem alipirea neînfrîntă a misionarilor de patria lor, serviciile eminente ce le prestază, influența mare ce l-o câștigă mai ales în Orient, cari sînt fapte recunoscute de către omenii cu diferite păreri, și mai deună zi au fost proclamate de cel mai autorizați.

Fată cu rațiunile acestea clare, precise, convingătoare, espuse aicea pe scurt, ce vreați să zică proclamările vagi despre pericolul cu care amenință congregațiunile ordinea publică?

(Va urma.)

Economie.

Curs de stupărit în Cugir.

Onorată Redacțiune!

În anul trecut am făcut o modestă încercare, adecă am deschis un curs de stupărit și pomărit la școala noastră comunală fostă graniterescă din Cugir, despre ce a-ți binevoit a lua notiță în prețitul DVostre ziar publicându-mi tot odată și programul relativ.

La curs au luat parte 15 învățători, 2 preoți și 1 măsar. S'a ținut în totă regula conform programului și a succes pe deplin.

O surprindere neașteptată înse forte plăcută mi-a fost, că însuși Ministrul cultelor din România a trimis 8 învățători la curs, — din deosebite județe, — pe cari instruându-i pe deplin, la fine i-am provădit cu câte o coșniță complectă și cu alte instrumente ce s'au lucrat aici.

În cât știu, un raport despre decurgerea aceluia nu s'a publicat prin foile noastre și acésta din cauză, că de aici au participat numai învățători și preoți din comunele vecine, cari se înțelege au mai întrerupt prelegerile pe câte o zi, fiind timpul cel mai întetit cu lucrul câmpului.

În foile din România, înse s'au publicat raporte forte frumoase despre curs, făcându-și fie care datorința și în cât am cunoscință, au întemeiat stupărit și unii umblă prin județul lor, ținând conferințe în ale stupăritului.

Ce e drept, statul le dă tot ajutorul posibil și chiar acum întemeiază o stupărie mare în județul Muscel sub conducerea unui învățător, care a fost la curs.

Cei de aici și din jur asemenea și-au făcut stupărit moderne și cu tot de-adinsul se interesează de cultura albinelor.

În 18 l. c. ținându-și învățătorii de stat și comunali din cercurile Hunedóra, Orăștie și Geogiul-de-jos, adunarea în Cugir mi-au vizitat în corpore stupăria de unde pot zice, s'au depărtat încântați.

Deci vedându-mi ostenelele încoronate de ast fel de succese, m'am decis a ținea și în anul acesta curs de stupărit din 23 Iunie până în 6 Iulie st. n. la care invit pe toți învățătorii români și pe cei ce ar dori a-se instrua în stupăritul rațional.

Condițiunile sînt cele din trecut, cuartir, meș cost bun, 2 cor. la zi, instrucție gratis.

Doritorii de a lua parte, să binevoescă a se însinua până în 16 Iunie st. n.

Cugir, în 20 Maiu 1901.

Cu totă stima:

Ioan Muntean

Învățător dirigent Cugir (Kudsir)
Hunedóra megye.

N. B. Celelalte foi sînt rugate a lua notițe despre acésta invitare.

Bibliografie.

A apărut:

În editura lui *W. Kraft* în Sibiu a apărut: **Drepturile și datorințele învățătorilor confesionali români**, de inv. P. Conda. Prețul de boltă e de cor. 3.50 Se pôte procura de prin toate librăriile.

Cauza nemulțumirii și conflictului, ce adese se ivesce între învățători și autoritățile școlare, în cele mai multe cazuri nu e alta, de cât necunoscerea drepturilor și datorințelor, — atât din partea învățătorilor, cât și a autorităților școlare. Învățătorii mai vechi se mai știu orienta în unele afaceri pe baza experienței, cei noi înse sînt aprôpe cu totul neorientați asupra datorințelor, și mai ales asupra drepturilor, ce le compet. Cartea dlui Conda e merită a pune capăt acestor triste stări de lucruri, dând îndigătarile cele mai de lipsă în toate afacerile ce privesc pe învățători, pe scaunele școl. și pe inspectorii de școle confesionali.

Recomandăm acésta carte tuturor învățătorilor conșcii de chemarea lor, căci ea nu e tertat să lipsescă de pe masa nici unui învățător.

Posta „Unirii“.

Mon. *J. C. in Z. m.* Regretăm, dar nu se pôte, e prea subiectivă.

Pestanol. Mulțumită. Partea ultimă a rémas pentru celalalt număr.

On. *A. P. B. in L.* Am primit, va urma în numărul viitor. Să ne vedem, cât de des.

Delarupe. Nimic în cauza știută? Primim bucuos ori când. Așteptăm prețiosul DVostre avis.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

55 v. număr
1901.

(13) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1901. évi 442. számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt „Patria takarékpénztár“ javára Pincsiu Valerie és társai ellen 2376 kor. — fill. s jár. erejéig 1901. évi Márczius hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 7421 kor. — fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: Pincsiu Valeriunál: szarvasmarhák, lovak, juhok, koczák, koci, ökörszekér, 1 kas kukoriczával; Pincsiu Annánál: szarvasmarhák, borjúk, koczák, kukorica kas, kukorica, buza, szekér; és Boár Vasziánál: szarvasmarhák, 1 kanca és 1 paripa nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszúaszói kir. járásbírószág 1901. évi V. 45/2. számú végzése folytán 2376 kor. — fill. tőkét követelés, ennek 1900. évi Február hó 28-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 122 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Mikeszásza községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközzésére 1901. évi Junius hó 1-ső napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszúaszón 1901. évi Május hó 6-ik napján.

Kónya János,
kir. jbirósági végrehajtó.

La exposițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoría de clopote și de metal a lui

(34) 26—52

Antoniú Novotny

în Timișóra-Fabric

lature prin ceea ce sînt mântnite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superióră — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminosă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechi. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre pre-adjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimít la cerere grătuit și franco.

